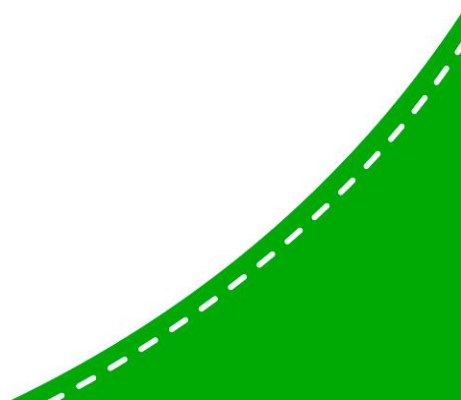

SASTAMALAN KAUPUNGIN KONSERNIOHJE

Kaupunginvaltuusto 9.11.2026 § xx

Voimaan 1.1.2027 lukien

Sisällys

1.	JOHDANTO.....	1
2.	SASTAMALAN KAUPUNKIKONSERNI	1
3.	KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE	3
4.	KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY, HYVÄKSYMINEN JA SITOVUUS.....	5
5.	KONSERNIN JOHTAMINEN, OHJAUS JA VALVONTA	6
6.	HYVÄ HALLINTOTAPA	10
6.1.	Noudatettavat arvot.....	10
6.2.	Yhtiökokous	10
6.3.	Hallitus	10
6.4.	Hallituksen jäsenten toimikausi, asettamisjärjestys ja lukumäärä	12
6.5.	Yhteisöjen hallitusten nimeämisessä noudatettavat periaatteet	12
6.6.	Hallituksen jäsenten vastuut ja riippumattomuus	13
6.7.	Hallituksen puheenjohtaja	14
6.8.	Hallituksen jäsenen tiedonsaanti	15
6.9.	Hallituksen toimikunnat.....	15
6.10.	Toimitusjohtaja	16
6.11.	Yhtiön organisaatio	16
6.12.	Palkkiot ja palkitseminen.....	16
6.13.	Esteellisyys kaupunkikonsernissa	17
6.14.	Luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeus	18
7.	TYTÄRYHTEISÖJEN NEUVOTTELUVELVOITTEET	19
8.	TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN JA KONSERNIRAPORTOINTI	20
9.	KAUPUNKIKONSERNIN TARKASTUS JA VALVONTA	21
10.	KONSERNIN SISÄINEN YHTEISTYÖ	23
10.1.	Hankinnat	23
10.2.	Maksuliikenne ja konsernitili	24
10.3.	Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet.....	24
10.4.	Henkilöstöpolitiikka	24
10.5.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	25
10.6.	Valmiussuunnittelu ja varautuminen.....	26

11.	TIEDOTTAMINEN JA TIETOJEN ANTAMINEN	26
12.	VAITIOLOVELVOLLISUUS JA ASIAKIRJAJULKISUUS	27
13.	VERKOSTOYHTEISTYÖ	27
14.	OHJEIDEN VOIMAANTULO	28

1. JOHDANTO

Sastamalan kaupunkikonsernin omistajaohjauksen lähtökohtana ovat kaupunginvaltuuston määrittelemät tavoitteet ja niiden mukaiset kaupungin omistajapolitiikan linjaukset osana kaupunkistrategiaa. Konserniohje on omistajan väline omistustensa ohjaamiseen muodostaen normikokonaisuuden, joka osaltaan varmistaa lainsäädännön noudattamista ja osittain asettaa sääntöjä tilanteisiin, joista lainsäädäntö ei sisällä nimenomaisia oikeusohjeita.

Ohjeiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti ja että pääomapanostus tuottaa sitä tehtäessä tai myöhemmin asetetut tavoitteet. Samoin ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjauksista siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

Kuntalaissa (410/2015) tarkastellaan kunnan toimintaa kokonaisuutena. Kunnan toiminta on laajentunut erilaisten julkis- ja yksityisoikeudellisten toimintamuotojen verkostoksi. Kunnan tulee koordinoida kuntakonsernin erilaiset toiminnot ja sitoa näiden tavoitteet kunnan strategiaan tavoitteisiin. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

2. SASTAMALAN KAUPUNKIKONSERNI

Kuntalain 6 pykälän mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan tytäryhteisöön rinnastetaan myös kunnan määräysvaltaan kuuluva säätiö.

Kaupungilla katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä muun muassa silloin, kun kaupungilla yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden kanssa on enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen.

Kaupungilla katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä myös silloin, kun kaupungilla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön tai säätiön hallituksessa tai siihen verratta-

vassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä sama oikeus. Määräysvalta voi perustua myös muihin seikkoihin, jotka luovat kaupungille oikeuden tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyhteisössä.

Sastamalan kaupunkikonserni muodostuu

- Sisäisestä konsernista, joka käsittää Sastamalan kaupungin liikelaitoksineen.
- Ulkoisesta konsernista, joka käsittää kaupungin tytäryhteisöt. Tytäryhteisöt voivat olla osakeyhtiöitä, yhdistyksiä ja muita yhteisöjä ja säätiöitä, joissa Sastamalan kaupungilla on yksin tai tytäryhteisönsä kanssa määräysvalta. Myös edellä mainitut kriteerit täytävä kuntayhtymä voi olla kaupungin tytäryhteisö.

Konsernikokonaisuus käsittää lisäksi kaupungin palveluita tuottavat yhtiöt ja yhteisöt seuraavasti:

- Kuntayhtymät, joissa Sastamalan kaupunki on jäsenenä, mutta joissa kaupungilla ei ole määräysvaltaa. Nämä kuntayhtymät eivät kuulu ulkoiseen juridiseen konserniin, mutta ne yhdistellään kaupungin konsernihilin päätökseen.
- Osakkuusyhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa on 20-50 % yhteisöjen osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai muu huomattava vaikutusvalta. Osakkuusyhteisöt eivät kuulu ulkoiseen juridiseen konserniin.

Kaupunkikonsernin toimintaa säädellään

- kuntalaissa (410/2015)
- kirjanpito-laissa (1336/1997)
- tilintarkastuslaissa (1141/2015) ja
- osakeyhtiölaissa (624/2006).

Kaupungin omistajapoliittiset päälinjaukset määritellään kaupunginvaltuuston päätöksellä ja niitä täsmennetään vuosittain kaupungin taloussuunnitelmassa.

Sastamalan kaupungin päivitetty konsernikokonaisuus (päivitetty 7.10.2026):

3. KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Sastamalan kaupunki emoyhteisönä vastaa kaupungin kehityksen ohjaamisesta sekä toimi-
alaansa kuuluvien palveluiden järjestämisestä. Konserniyhtiöt ja -yhteisöt täydentävät kau-
pungin omaa palvelutuotantoa sekä tuottavat kaupungin ydintoimintoja sekä kaupunkikehi-
tystä tukevia palveluja.

Konserniohje luo puitteet Sastamalan kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaoh-
jaukselle. Tavoitteena on edistää kaupunginvaltuuston määrittelemien strategisten ja toimin-
nallisten tavoitteiden saavuttamista, yhtenäistää konsernin yhtiöiden ja yhteisöjen johtamis-
ja hallintokäytäntöjä sekä varmistaa ulkoisen ja sisäisen valvonnan riittävyys ja toimivuus. Li-
säksi ohjeen avulla pyritään yhteisöjen toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen ja tiedonkulun
tehostamiseen kaupungin ja yhteisöjen välillä.

Konserniohjauksella varmistetaan hyvän hallinnon periaatteiden toteutuminen kaikissa kau-
punkikonserniin kuuluvissa yhteisöissä.

Konserniohje koskee ensisijaisesti kaupungin tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja viralliseen kaupunkikonserniin kuulumattomien kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeessa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja kuntalain 47 §:n mukaan konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston asettamien konsernitason tavoitteiden toteuttajina ja noudattavat kaupunginvaltuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa ja toimintalinjausta. Kaupunkikonsernin yhteisillä ohjeilla varmistetaan hyväksytyn omistajapolitiikan ja tavoitteiden toteutus, kustannuksia säästävä toiminta ja palveluiden käyttö.

Tytäryhteisöjen on toiminnassaan tarkasti noudatettava osakeyhtiölakia ja muuta yhteisöjä sitovaa lainsäädäntöä. Konsernijohton edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut sekä seurantaneuvottelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut (tulokortti). Tavoitteiden tulee olla talousarviovuoteen sidottuja ja mitattavia.

Tytäryhteisöjen investointi- ja rahoitussuunnitelmat valmistellaan yhteistyössä konsernin johdon kanssa. Tytäryhteisöjen lainajärjestelyt toteutetaan yhteistyössä omistajaohjauksen kanssa.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteis- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kaupunginjohtajalle.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua toisen omistajan kustannuksella. Tuloksellinen omistajaohjaus edellyttää riittävää perehtyneisyyttä yhtiöiden toimialaan, asiantuntemusta ja kykyä arvioida yhtiöiden suoriutumista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä sekä laadukasta hallitustyöskentelyä.

4. KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY, HYVÄKSYMINEN JA SITOVUUS

Konserniohjeen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Konserniohjetta noudatetaan sekä sisäisen että ulkoisen konsernin toiminnassa ja päätöksenteossa. Konserniohjetta noudatetaan kaupunkikonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen hallituksissa ja yhtiökokouksissa tai vastaavissa hallintoelimissä.

Konserniohje käsitellään myös osakkuusyhteisöjen toimielimissä.

Konserniohjeeseen perustuvaa yksittäistä ohjetta ei saa antaa tai soveltaa siten, että sen on ristiriidassa yhteisöä koskevien pakottavien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjapitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa. Kaupungin konserniohje on yhtiöoikeudellisesti sitova, kun sen on hyväksytty osakeyhtiön yhtiökokouksessa yhtiötä sitovaksi.

Kaupunkia konserniyhtiöissä edustavien henkilöiden tulee toimia kaupunginvaltuuston konsernille asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Tytär- ja osakkuusyhtiöiden sekä kuntayhtymien hallinnossa kaupungin edustajana toimivien henkilöiden tulee noudattaa konsernijohdon antamia toimintaohjeita. Ohjeet annetaan pöytäkirjan- tai päätösluettelon otteella tai muulla tavalla kirjallisesti tai suullisesti. Myös suullisesti annettava ohje tulee dokumentoida.

Konserniohjeet ovat luonteeltaan ohjeellisia, mutta niistä poikkeamiselle tulee olla painava peruste. Lähtökohtaisesti noudattamatta jättäminen voi perustua vain osakeyhtiölain tarkoit-

tamiin vähemmistön suojasäännöksiin, velkojen suojasäännöksiin tai muuhun selkeään osakeyhtiölain tarkoittamaan yhtiön edun vastaisuuteen. Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Omistajaohjausta toteuttaessaan kaupunki ottaa huomioon tytäryhteisöjensä muiden omistajien yhdenvertaisuusperiaatteen siten, että ohjeen pohjalta tehtävä päätös tai toimenpide ei tuota yhtiön omistajalle epäoikeutettua etua toisen omistajan kustannuksella.

5. KONSERNIN JOHTAMINEN, OHJAUS JA VALVONTA

Kuntalain 48 §:n mukaisesti kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Sastamalan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, konserni- ja elinvoimajaosto sekä kaupunginjohtaja hallintosäännön mukaisesti. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginvaltuusto

- päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (mm. kaupunkistrategia)
- määrittelee omistajapolitiikan ja päättää omistajaohjauksen periaatteista
- käsittelee ja hyväksyy konserniohjeen
- päättää talousarviossa ja taloussuunnitelmassa kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille annettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista
- päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista
- hyväksyy kaupungin tilinpäätöksen, johon sisältyy konsernitilinpäätös.

Kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupunkikonsernia.

Kaupunginhallitus

- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
- antaa valtuustolle tilinpäätöksessä ja osavuosikatsauksissa erikseen ohjeistettavalla tavalla raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehitymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
- antaa tilinpäätöksen yhteydessä selonteon siitä
 - o miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty
 - o onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella
 - o miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa, sekä
- käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

Konserni- ja elinvoimajaosto

- seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kaupunginhallitukselle,
- antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa; merkittävässä henkilöstöpoliittisessa asiassa henkilöstöjaoston lausunnon jälkeen
- nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin (pois lukien ne asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt, jotka eivät ole kaupungin tytäryhtiöitä),
- nimeää yhtiökokousedustajat (pois lukien ne asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt, jotka eivät ole kaupungin tytäryhtiöitä) ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimitaohjeet (ohje yksilöidään valtakirjalla tai pöytäkirjanotteella),
- vastaa elinvoimaohjelman ja merkittävien elinkeinopoliittisten toimenpiteiden valmistelusta kaupunginhallitukselle ja valtuustolle,
- toteuttaa elinkeinopoliittisia toimenpiteitä (mukaan lukien kehittämishankkeet, kunta-rahaosuudet yms. käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa, ellei hallintosäännössä

- muualla ole toisin määrätty) valtuuston hyväksymän elinvoimaohjelman sekä kaupunginhallituksen hyväksymien periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti,
- toteuttaa omistajaohjausta valtuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti,
 - vastaa kaupungin merkittävien omistajuuteen (esimerkiksi kiinteistöt, tilat ja omistusoosuudet eri yhteisöissä) liittyvien asioiden valmistelusta kaupunginhallitukselle ja valtuustolle sekä näiden koordinoimisesta lautakunnille niiden päätösvaltaan kuuluvien asioiden osalta,
 - antaa kaupungin ennakkokannan kaupungin saamien kiinteistöjen ja määräalojen osto- ja myyntitarjouksista.

Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kaupunginjohtaja

- johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin konsernipolitiikkaa
- seuraa kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa konserni- ja elinvoimajaostolle ja/tai kaupunginhallitukselle
- käy itse tai antaa tehtäväksi käydä tytäryhteisöjen johdon kanssa tavoite- ja tuloskeskustelut
- seuraa kaupunkikonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksen konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä konserni- ja elinvoimajaostolle ja/tai kaupunginhallitukselle
- huolehtii kaupungin edun valvomisesta niissä yhteisöissä, joissa kaupungilla on määräysvalta.

Kaupunginjohtajalla tai hänen määräämällään on oikeus saada tytäryhteisöjen hallitusten kokousten asialistat etukäteen sekä olla läsnä ja käyttää puheoikeutta tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa.

Lautakunnat ja liikelaitosten johtokunnat

- huolehtivat resurssien jaosta ja toimintojen yhteensovittamisesta myös niille palveluja tuottavien kuntayhtymien ja osakeyhtiöiden kanssa siten, että yhteistyö on riittävää,

- suorittavat tilaajana erityistoimialaansa kuuluvien tehtävien osalta toiminnan seurantaa ja tekevät tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia yhtiöiden ja yhteisöjen johdolle ja raportoivat tarvittaessa kaupunginhallitukselle.

Tarkastuslautakunta

- Tarkastuslautakunnalla on oikeus tutustua konserniyhteisöihin ja saada tietoa niiden toiminnasta ja tilinpäätöksistä arvioidakseen valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.
- Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (Kuntalain 121 pykälä).
- Tarkastuslautakunta huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisön tarkastuksen yhteensovittamisesta (Kuntalain 121 pykälä).

Liikelaitoksen ja toimialan johtaja

- seuraa toimialallaan kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginjohtajalle.

Edellä mainittujen lisäksi konsernijohto voi antaa tarvittaessa tytäryhteisöille toimintaohjeita, jotka koskevat esimerkiksi rahoitusjärjestelyjä, hankintoja, henkilöstöpolitiikkaa ja johdon valintaa.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että

- kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Valvonnan kohdealueena on erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuus sekä taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi.

Konserniyhtiöiden sisäisessä valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin Sastamalan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita sekä tarkempaa ohjetta.

6. HYVÄ HALLINTOTAPA

6.1. Noudatettavat arvot

Sastamalan kaupunkikonsernissa noudatetaan kaupunginvaltuuston kaupunkistrategiassa hyväksymiä arvoja ja tavoitteita.

6.2. Yhtiökokous

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätöksentekaelin, jossa osakkeenomistajat osallistuvat yhtiön ohjaukseen ja valvontaan sekä käyttävät puhe- ja äänioikeuttaan. Yhtiön on pidettävä varsinainen yhtiökokous vähintään kerran tilikauden aikana. Tarvittaessa järjestetään ylimääräinen yhtiökokous.

Yhtiökokouksen ajankohdasta ja yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava kaupungin konserni- ja elinvoimajaostolle ja mahdollisille muille osakkeenomistajille vähintään kaksi viikkoa ennen kokousajankohtaa. Yhtiökokousmateriaali on toimitettava annetussa määräajassa kaupungille mahdollista omistajaohjausta varten. Yhtiökokousedustajalle on erikseen sovittavalla tavalla varattava mahdollisuus tutustua yhtiön toimintaan.

Tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan on pääsääntöisesti oltava läsnä yhtiökokouksessa. Heidän läsnäolonsa yhtiökokouksessa on tarpeen osakkeenomistajien ja yhtiön toimielinten välisen vuorovaikutuksen sekä osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteuttamiseksi. Osakkeenomistajat voivat kyselyoikeuttaan käyttämällä saada tarkempia tietoja asioista, jotka saattavat vaikuttaa yhtiön tilinpäätöksen, taloudellisen aseman tai muun kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin.

Yhtiökokous valitsee yhtiön hallituksen ja hallitus valitsee toimitusjohtajan.

6.3. Hallitus

Hallituksen valitsee yhtiökokous tai muun yhteisön tarkoitusta varten kokoontuva toimielin, jollei yhteisösäännöistä muuta johdu. Kaupunginhallitus tai konserni- ja elinvoimajaosto antaa jäsenten valintaa koskevan ohjeen yhtiökokousedustajalle.

Hallituksella on oltava työjärjestys, johon on kirjattu muun muassa hallituksen työskentelytavat ja hallituksen kokoontumisaikataulu. Yhtiön on jaettava toimitusjohtajan ja hallituksen

puheenjohtajan vastualueet selkeästi tällä työjärjestyksellä. Suositeltavaa on, että hallitus kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa.

Kokousaineisto on toimitettava hallituksen jäsenille ja kaupunginjohtajalle riittävän ajoissa (pääsääntöisesti vähintään yksi viikko) ennen kokousta. Hallituksen kokouksista on pidettävä pöytäkirjaa. Puhelin- ja sähköpostikokoukset rinnastetaan tavanomaisiin kokouksiin ja niistä on laadittava kattava pöytäkirja. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä pöytäkirjaan. Hallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä ja kun kaikille hallituksen jäsenille on vartu mahdollisuus osallistua kokouseen.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta sekä yhtiön toiminnan, kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua yhtiön parhaaksi. Kaupungin edustajien tulee huolehtia siitä, että kaikkien osakkeenomistajien edut tulevat tasapuolisesti huomioon otetuiksi. Hallituksen jäsenet eivät edusta yhtiössä heitä jäseneksi ehdottamia tahoja.

Kaupunkikonsernissa yhtiön hallituksen on erityisesti huolehdittava siitä, että yhtiöllä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden suhteutettu strategia, jota seurataan, arvioidaan ja raportoidaan hallitukselle vähintään kolmannesvuosittain. Raporttien käsittely on kirjattava pöytäkirjaan.

Hallituksen on säännöllisesti arvioitava omaa toimintaansa ja työskentelytapojaan. Yhteisön on toimintakertomuksessaan ilmoitettava tilikauden aikana pidettyjen hallituksen kokousten lukumäärä sekä jäsenten osallistuminen hallituksen kokouksiin.

Kaupunginjohtajalla ja hänen määräämällään on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa.

6.4. Hallituksen jäsenten toimikausi, asettamisjärjestys ja lukumäärä

Hallituksen jäsenet valitaan pääsääntöisesti vuodeksi kerrallaan. Yhtiön hallituksen jäsen voidaan konserni- ja elinvoimajaoston tai kaupunginhallituksen uudella ohjauksella vaihtaa. Hallituksen jäsen voidaan kesken toimikauden erottaa tai hän voi erota. Erottamisesta päättää yhtiökokous edellä mainitun konserni- ja elinvoimajaoston tai kaupunginhallituksen ohjauspäätöksen jälkeen.

Hallitus vastaa uuden jäsenen valitsemisesta yhtiökokouksessa jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Mikäli hallituksen jäseniä asetetaan yhtiöjärjestyksen tai osakassopimuksen mukaan erityisessä järjestyksessä, on asettamisjärjestys selostettava yhtiökokouskutsussa.

Konserni- ja elinvoimajaosto tai kaupunginhallitus ottaa yhtiöjärjestyksen puitteissa kantaa yhtiön hallitukseen valittavien jäsenten lukumäärään. Pyrkimyksenä on, että hallituksen jäsenmäärä on oikeassa suhteessa yhtiön toimialaan ja toiminnan laajuuteen.

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Konserni- ja elinvoimajaosto nimeää ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksen jäseniksi ja antaa yhtiökokousedustajalle ohjeensa. Kokousedustaja toimii yhtiökokouksessa ohjeen mukaisesti.

6.5. Yhteisöjen hallitusten nimeämisessä noudatettavat periaatteet

Tytäryhteisöjen nimityskäytännöllä pyritään siihen, että yhtiön hallituksen kokoonpano on tarkoituksenmukainen yhtiön omistaja-arvon ja siitä johdettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallituksen valinnassa lähtökohtana on kaikissa yhteisöissä, että hallituksen jäsenillä olisi kykyä itsenäiseen päätöksentekoon sekä tasavertaiseen keskusteluun yhtiön toimivan johdon kanssa.

Hallituksen kokoonpanossa huomioidaan yhteisön toiminnan luonne, koko ja kehitysvaihe. Hallituksen koko sopeutetaan yhteisön toimintaan. Hallituksen valinnassa tulee huomioida yhteisön toimiala ja toiminnan laajuus sekä yhteisön strateginen merkittävyys kaupungin toiminnassa.

Hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ja monipuolinen osaaminen sekä tehtävän hoitamisen edellyttämä asiantuntemus aktiivisen omistajaohjauksen ja määräysvallan käyttämiseksi. Hallituksen kokoonpanossa tulee kiinnittää huomiota siihen, että jäsenten osaaminen ja kokemus

täydentävät toisiaan, ja kokoonpano muodostaa kokonaisuuden, joka tukee yhteisön strategisten tavoitteiden saavuttamista. Hallitukseen voi kuulua kaupungin edustajina luottamushenkilöitä ja/tai viranhaltijoita, sekä ulkopuolisia asiantuntijoita. Hallituksen jäseniltä edellytetään riittävästi aikaa tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja ja jäsenet kouluttautuvat ja sitoutuvat jatkuvasti kehittämään hallitustyöskentelyn edellyttämää osaamistaan.

Hallitusten valinnassa noudatetaan tasa-arvolain (609/1986) 4a § 3 momentin mukaisesti sukupuolten välistä tasa-arvoa, ellei siitä jouduta perustellusta syystä poikkeamaan.

Hallituksilla ei tule pääsääntöisesti olla varajäseniä, ellei yhteisösäännöistä (yhtiöjärjestys, osakassopimus tai muut säännöt) tai pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Hallituksen jäsenten on annettava suostumus tehtävään ja sitouduttava konserniohjeiden noudattamiseen.

Hallitusta koskevia konserniohjeiden kohtia noudatetaan lähtökohtaisesti myös Sastamalan kaupungin osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien hallituksen sekä jäsenten nimeämiseen kaikkien sellaisten yhteisöjen hallitukseen tai muuhun toimielimeen, johon Sastamalan kaupungilla on oikeus nimetä jäseniä.

6.6. Hallituksen jäsenten vastuut ja riippumattomuus

Tytäryhteisön hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä yhdessä toimitusjohtajan kanssa. Hallituksen jäsenellä tulee olla yhteisön toiminnan luonteen ja laajuuden edellyttämä asiantuntemus. Hallitus on kollektiivisesti vastuussa päätöksistä. Vastuu voi tietyin edellytyksin syntyä, vaikka jäsen on ollut poissa hallituksen kokouksesta.

Korvausvastuu voi syntyä muun muassa:

- huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnistä
- osakeyhtiölain, muun lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomisesta
- jättämällä noudattamatta konserniohjetta, konserniohjeen perusteella annettuja ohjeita siten, että siitä aiheutuu merkittävää haittaa tai vahinkoa yhtiölle tai kaupungille osakkeenomistajana.

Hallituksen keskeinen tehtävä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenten on oltava yhtiöstä aidosti riippumattomia. Toimitusjohtaja ei voi toimia yhtiön hallituksen jäsenenä, lukuun ottamatta tilanteita, joissa tytäryhtiön konsernirakenteen vuoksi tämä on katsottu tarpeelliseksi.

Hallituksen jäsen ei ole riippumaton, jos:

- hänellä on työ-, toimi- tai vähäistä suurempi toimeksiantosuhde yhteisöön
- hän on ollut työ- tai toimisuhteessa yhtiöön viimeisen kolmen vuoden aikana ennen hallituksen jäsenyyden alkamista
- hänellä on ollut vähäistä suurempi toimeksiantosuhde viimeisen vuoden aikana ennen hallituksen jäsenyyden alkamista
- hän kuuluu sellaisen toisen yhteisön toimivaan johtoon tai muuhun päättävään elimen, jolla on merkittävä kilpailuasema tai asiakkuussuhde toimittajayhteisöön tai
- hän kuuluu toimivaan johtoon sellaisessa yhteisössä, jonka hallituksen jäsen kuuluu toimivaan johtoon ensin tarkoitetussa yhteisössä (ristikkäinen valvontasuhde).

Hallituksen jäsen ei pääsääntöisesti ole riippumaton myöskään silloin, kun hän on hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä taikka kuuluu toimivaan johtoon tai on merkittävässä työssä yhtiössä, joka toimii ko. kaupungin tytäryhtiön kanssa samoilla markkinoilla, vaikka hän ei olisikaan lain tarkoittamalla tavalla esteellinen asiassa.

6.7. Hallituksen puheenjohtaja

Puheenjohtajan valitsee hallitus, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. Puheenjohtajan tehtävänä on muun muassa:

- huolehtia, että hallitus on toiminta- ja päätöskykyinen
- seurata yhtiön toimintaa, toimitusjohtaja tehtäviä ja valvoa, että toimitusjohtaja on tehtäviensä tasalla
- huolehtia siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii
- johtaa ja kehittää hallituksen työskentelyä
- valvoa kokousten valmistelua

- toimia kokouksessa puheenjohtajana, huolehtia pöytäkirjan pitämisestä ja sen allekirjoittamisesta
- huolehtia osaltaan siitä, että kaupungin tytäryhteisöissä noudatetaan konserniohjetta ja konserniohjeen perusteella annettuja ohjeita sekä toimitaan omistajapoliittisten linjausten ja yhteisölle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- huolehtia siitä, että raportointi hallitukselle on riittävää ja että lakisääteiset ja yhtiöjärjestyksessä määrätyt toimenpiteet ja niihin liittyvät päätökset tehdään ajallaan
- pääsääntöisesti hyväksyä toimitusjohtajan edustusmenot yms., lomat ja muut vapaat
- pitää yhteyttä hallituksen jäseniin ja toimitusjohtajaan kokousten välillä ja
- luoda osaltaan hyvä ilmapiiri hallituksen toiminnalle.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittava henkilön tulee olla pätevyydeltään ja osaamiseltaan kyvykäs vastaamaan hallitustyöskentelystä, sen arvioinnista ja kehittämisestä.

Kaupungin nimeämä tytäryhtiön ja osakkuusyhteisön hallituksen puheenjohtaja osallistuu pääsääntöisesti yhtiökokouksiin.

6.8. Hallituksen jäsenen tiedonsaanti

Yhtiön on annettava hallituksensa jäsenille riittävät ja tasapuoliset tiedot yhtiön toiminnasta. Hallituksen jäsenten tulee olla tietoisia saamaansa tietoon liittyvistä mahdollisista rajoitteista ja puutteista ja heidän tulee varmistaa, että he saavat oikeaa ja luotettavaa tietoa. Hallituksen yksittäisen jäsenen on osoitettava mahdolliset tiedonsaantipyyntönsä toimitusjohtajalle tai hallituksen puheenjohtajalle, jotka puolestaan huolehtivat siitä, että pyydetty tiedot tulevat tarpeellisessa määrin koko hallituksen ja toimitusjohtajan tietoon. Hallituksen jäsenellä ei ole oikeutta osoittaa pyyntöään suoraan yhtiön organisaatiolle tai konsernin yksittäiselle henkilölle.

6.9. Hallituksen toimikunnat

Hallitus voi perustaa hallituksen jäsenistä koostuvan toimikunnan tai valiokunnan. Tällainen voi olla esimerkiksi hallituksen työvaliokunta taikka rakennustoimikunta isoa rakennusprojektiä varten. Toimikunta perustetaan hallituksen päätöksellä ja siitä ja sen tehtävistä tehdään merkintä pöytäkirjaan. Toimikunnan tulee raportoida työstään säännöllisesti hallitukselle.

Toimikunnan toiminnasta ja jäsenistä on informoitava toimintakertomuksessa tai vuosikertomuksessa.

6.10. Toimitusjohtaja

Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan. Toimitusjohtajalla on oikeus erota tehtävästään. Erottaminen tulee voimaan välittömästi, jollei hallitus päätä myöhemmästä ajankohdasta.

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja saa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Toimitusjohtaja huolehtii yhtiön kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtajalla on yhtiön toimielimenä itsenäinen vastuu tehtäväpiiriinsä kuuluvien asioiden hoitamisesta.

Toimitusjohtajan toimitusuhteen ehdot on määriteltävä kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa, jonka yhteisön hallitus hyväksyy. Ennen toimitusjohtajasopimuksen lopullista hyväksyntää tulee yhteisön hallituksen puheenjohtajan pyytää asiasta konserni- ja elinvoimajaoston ennakkokäsitys konserniohjeen määrittämällä tavalla.

Toimitusjohtajan tulee pyytää hallituksen lupa sivutoimen pitämiseen sekä ilmoittaa sidonnaisuudet ja omistukset muissa yhteisöissä, mikäli näillä on merkitystä tehtävien hoitamisen kannalta. Toimitusjohtajaa ei tule valita ilman erityistä ja pätevää syytä emoyhtiön hallituksen puheenjohtajaksi tai jäseneksi.

6.11. Yhtiön organisaatio

Yhtiön on selostettava toimintakertomuksessa tai vuosikertomuksessa yhtiön organisaatio ja jos yhtiössä on johtoryhmä, johtoryhmän kokoonpano ja johtoryhmän jäsenten vastuualueet. Mikäli yhtiö ei laadi virallista toimintakertomusta, tulee yhtiön laatia vuosikertomus, jossa ilmenee vähintään toimintakertomuksessa esitettävät tiedot.

6.12. Palkkiot ja palkitseminen

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous.

Yhtiön on selostettava toimitusjohtajalle, muulle johdolle ja henkilöstölle maksettujen erityispalkkojen tai -palkkioiden määrä yhteissummina sekä palkitsemisen perusteet toiminta- tai vuosikertomuksessa. Näissä kertomuksissa on myös mainittava, mikäli näitä palkkioita ei ole maksettu. Tulospalkkio- ja muiden yhtiön sisäisten kannustinjärjestelmien käyttöönottoamisesta ja palkkioiden maksamisesta on noudatettava konserniohjeen mukaista ennakkokäsittysmenettelyä.

Yhtiön tilinpäätöksessä on ilmoitettava erikseen toimitusjohtajalle ja hallitukselle maksettujen palkkojen ja palkkioiden yhteismäärä. Palkkioiden osalta noudatetaan soveltuvin osin Sastamalan kaupungin hallintosäännön periaatteita sekä konserni- ja elinvoimajaoston asiasta antamaa mahdollista tarkempaa ohjeistusta.

6.13. Esteellisyys kaupunkikonsernissa

Esteellisyydestä säädetään kuntalain (410/2015) 97 §:ssä ja sen esitöissä, sekä hallintolain (434/2003) 27-30 §:ssä.

Hallintolain 27 §:n mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; tai kohdan 7 mukaan, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Kuntaliiton ohjeen mukaan säännöksessä tarkoitettuja yhteisöjä ovat muun muassa osakeyhtiö, osuuskunta ja yhdistys. Henkilö, joka on yhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen, on esteellinen käsittelemään yhteisön asiaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohtaa ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, vaikka tämä olisi mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa

liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. Henkilö on kuitenkin esteellinen, jos kunnan edut ovat riskitilassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn. Myöskään hallintolain 28 §:n 1 momentin 6 kohtaa ei sovelleta kunnassa.

Esimerkki esteellisyyden aiheuttavasta eturistiriitatilanteesta on kunnan ja kuntayhtymän välisen sopimuksen käsittely, jossa molemmilla sopijapuolilla on omat intressinsä sopimuksen sisältöön. Tasapuolisuus vaarantuu myös silloin kun kunnassa käsitellään yhteisön asiaa viranomaisena. Esteellisyys syntyy esimerkiksi lautakunnan käsitellessä kuntayhtymän tai yhtiön ympäristölupa-asiaa.

Puolueettomuuden vaarantuminen muusta erityisestä syystä ("yleislausekejäävi"): Henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu muusta erityisestä syystä (hallintolaki 28.1 § kohta 7). Tämän esteellisyyssperusteen soveltaminen edellyttää, että on olemassa ulkopuolisen havaittava syy puolueettomuuden vaarantumiseen. Syyn puolueettomuuden vaarantumiseen on oltava suunnilleen saman asteinen kuin erikseen säädetyissä esteellisyyssperusteissa.

Yleislauseketta voidaan soveltaa esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilö on asianosaisen vastapuoli tai julkinen vihamies, sekä tilanteissa, joissa henkilön ja asianosaisen välillä vallitsee kiinteä ystävyysuhde tai yhtiökumppanuus.

6.14. Luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeus

Kaupungin luottamushenkilöillä on kuntalain 83 § mukaisesti oikeus saada kunnan viranomaisilta sen halussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Salassa pidettäviin asiakirjoihin tulee tehdä salassapitoa koskeva merkintä.

7. TYTÄRYHTEISÖJEN NEUVOTTELUVELVOITTEET

Sastamalan kaupungin tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava pääomistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävässä asiassa. Velvollisuus pääomistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön toimitusjohtajalla tai isännöitsijällä. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuus on valvoa, että ennakkokäsitys on tämän ohjeen mukaan hankittu ja että se kirjataan sen kokouksen pöytäkirjaan, jossa tehdään merkittävä asiaa koskeva päätös. Yhteisöllä on velvollisuus antaa ennakkokäsitystä koskevaa valmistelua ja päätöksentekoa varten hyvissä ajoin riittävät taloudelliset ja toiminnalliset tiedot.

Ennakkokäsitys tai suostumus on haettava konsernijohtolta seuraavissa asioissa:

- tytäryhteisön perustaminen tai hankinta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen, ellei muutos ole tekninen tai muutoin vähäinen
- periaatteellisesti laajakantoiset tai taloudellisesti merkittävät toiminnan muutokset
- pääomarakenteen merkittävä muuttaminen
- yhteisön toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- merkittävä lainanotto tai vakuuden antaminen omasta tai toisen velasta
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen tai panttaaminen
- muuhun kuin tytäryhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- merkittävä henkilöstöpoliittinen asia (esim. tietyn osa-alueen ulkoistaminen, toiminnan laajentaminen tai muu huomattava muutos)
- toimitusjohtajan valinta ja erottaminen
- periaatteellisesti ja taloudellisesti merkittävät sopimukset, merkittävät liiketoimintakaupat ja muut toiminnan laajakantoiset muutokset
- yhtiön tulokseen tai riskiasemaan merkittävästi vaikuttava päätös
- olennainen laskentaperiaatteiden muuttaminen
- omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilasta päättäminen
- muut emoyhtiön konsernitaseeseen olennaisesti vaikuttavat toimenpiteet ja ratkaisut
- muu yhtiön ja/tai pääomistajan kannalta merkittävä asia.

Pääomistajan ennakkokäsityksen hankkiminen on tehtävä kirjallisesti hyvissä ajoin ennen päätöksentekoa. Ennakkokäsityksen hankkimisessa on huomioitava, että se on osa valmistelua ja tehtävä siksi valmistelun alkuvaiheessa. Toimitusjohtajan valinnassa ennakkokäsityksen hakee hallituksen puheenjohtaja hallituksen puolesta. Yhteisön pyyntö osoitetaan kaupunginjohtajalle.

Jos ennakkokäsittelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättää yhtiökokous, konsernijohton määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kaupungin kannanotto ennakkokäsitysmenetelmän alaiseen asiaan.

Pääomistajan ennakkokäsityksen hankkiminen ei muuta tytäryhteisön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta. Yhteisön hallitus sekä toimitusjohtaja tai isännöitsijä kantavat aina vastuun tekemistään päätöksistä ja yhtiön johtamisesta.

8. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN JA KONSERNIRAPORTOINTI

Kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille talousarviossa yleisiä omistajapoliittisia konsernitason tavoitteita sekä vahvistaa merkittävälle, strategisille tytäryhtiöille pääomistajan vuositason strategiset tavoitteet. Strategisten yhteisöjen osalta tavoitteet ja mittarit asetetaan konserni- ja elinvoimajaoston sekä kaupunginhallituksen esityksestä siten, että ne antavat riittävän tiedon yhtiön taloudellisesta tilasta ja toiminnasta. Tavoitteet ja muu keskeiset tiedot kootaan kaupungin talousarvioon sisällytettävään tulokorttiin.

Tytäryhteisön johto on velvollinen saapumaan tarvittaessa konserni- ja elinvoimajaoston tai kaupunginhallituksen kutsumana kokoukseen raportoimaan.

Tytäryhteisöissä on noudatettava kuntalain ja kirjanpitolain määräyksiä kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Kaikkien konserniyhteisöjen on noudatettava Sastamalan kaupunkikonsernin tase- ja tuloslaskelmaohjeistusta.

Konsernitilinpäätöksen tarkoituksena on selvittää ne varat ja velat, vastuut ja velvoitteet, jotka kaupungilla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuen.

Konserniyhteisöllä tulee pääsääntöisesti olla kalenterivuotta vastaava tilikausi. Konsernitaseen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin valtuuston hyväksymää poistojärjestelmää.

Konserniyhteisön on annettava konsernitilinpäätöksessä ja osavuosisraportoinnissa tarvittavat tiedot Sastamalan kaupungin konsernijohtolle sen pyytämässä muodossa ja antamassa aikataulussa.

Tytäryhtiöiden tilinpäätös- ja talousarvioaineiston tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase
- selvitys konsernitilinpäätöksessä eliminoitavista eristä
- toiminnallinen katsaus, jossa tarkastellaan toimintasuunnitelman toteutumista, poikkeamia ja korjaavia toimenpiteitä
- kokonaistalouden tunnuslukuvertailu
- palvelutuotannon kokonaismäärää, laatua ja muita toiminnallisia tavoitteita koskeva toteutumavertailu
- sekä erikseen pyydettävät muut talous- ja toimintatiedot.

Sastamalan kaupunki laatii osavuosisikatsauksen kolme kertaa vuodessa, laajemman kesäkuun ja suppeamman maaliskuun ja syyskuun lopun tilanteen mukaisesti. Tytäryhtiöiden tulee toimittaa kaupungille osavuosisikatsauksessa tarvittavat tiedot taloudestaan ja toiminnastaan erikseen annettavan ohjeistuksen ja aikataulun mukaisesti.

Kaupunkikonsernin strategisesti merkittävät tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan säännönmukaisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa konsernijohtolle. Raportointipalavereissa käydään tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden toteutumista läpi kaupunginvaltuuston hyväksymän tulokortin pohjalta.

Samoin konserniyhteisön on toimitettava kaupungille talousarvioon ja -suunnitelmaan tarvittavat tiedot. Talousarvion ja -suunnitelman laadintaa varten tytäryhtiön tulee toimittaa

- talousarvio ja toimintasuunnitelma
- palvelutuotannon määrää, laatua ja muita toiminnallisia tavoitteita koskevat suunnitelmat
- sekä erikseen pyydettävät muut talous- ja toimintatiedot.

9. KAUPUNKIKONSERNIN TARKASTUS JA VALVONTA

Sastamalan kaupunkikonsernissa tilintarkastuspalvelujen koordinointi ja kilpailutus järjestetään keskitetysti kaupungin tarkastuslautakunnan toimesta. Kuntalain 122 pykälän mukaan

kaupungin tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kaupungin tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Kun tilintarkastajaksi valitaan tilintarkastuslain mukainen tilintarkastusyhteisö, ei varatilintarkastajaa tarvitse valita. Tytäryhtiöiden on saatettava yhtiöjärjestyksensä vastaamaan tätä määräystä. Kaupunginvaltuusto valitsee kaupungin tilintarkastajan ja tytäryhteisöjen yhtiökokous valitsee saman tilintarkastajan edellä mainittuun määräykseen perustuen.

Tarkastuslautakunta huolehtii kaupungin ja sen tytäryhtiöiden tilintarkastuksen yhteensovittamisesta. Yhtiön on ilmoitettava tilintarkastajien palkkiot tilikaudelta yhteissummana.

Tilintarkastajalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kaupungin viranomaisilta ja kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita hän pitää tarpeellisina tarkastustehtävän hoitamiseksi.

Kaupungin sisäisellä tarkastuksella ja tarkastuslautakunnalla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa. Yhteisön on annettava tarpeelliset tiedot ja avustettava niiden saannissa.

Yhteisön tulee järjestä itselleen toiminnan laajuuden edellyttämä sisäinen valvonta ja tarkastus.

Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty. Kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnasta kuuluu hallitukselle.

Sisäinen tarkastus ja tilintarkastaja arvioivat niitä prosesseja, joilla organisaatiossa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti.

Hallitus vastaa siitä, että yhteisössä noudatetaan hyvää liiketapaa. Yhteisössä tulee noudattaa kansainvälisesti hyväksyttyjä lahjonnanvastaisia periaatteita ja soveltuvin osin Suomen Kuntaliiton suositusta kunnan henkilöstölle ja luottamushenkilöille tarjottavien etuuksien hyväksymisestä.

10. KONSERNIN SISÄINEN YHTEISTYÖ

10.1. Hankinnat

Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen hankintamenettelyssä noudatetaan julkisista hankinnoista annetun lain lisäksi kaupungin hankintaohjetta ja talousarvion täytäntöönpano-ohjetta. Myös konsernin sisäiset hankinnat on kilpailutettava, ellei kyseessä ole niin sanottu sidosyksikköhankinta.

Hallituksen on valvottava, että tytäryhtiöissä tai yhtiöissä, joissa kunnilla ja/tai kuntayhtymillä muutoin on enemmistö, noudatetaan, mitä julkisista hankinnoista on säädetty.

Konserniyhteisöjen tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset ennen hankintojen toteuttamista. Keskitettyä hankintaa ja yhteistä kilpailuttamista noudatetaan mahdollisuuksien mukaan seuraavissa hankinnoissa:

- tarvikehankinnat vuosisopimusten puitteissa
- tietotekniikkapalvelut
- vakuutuspalvelut
- puhelinpalvelut
- koulutuspalvelut
- muissa erikseen hankintatiimin määriteltävissä hankinnoissa.

Tytäryhteisöjen hankinnoissa tulee ottaa huomioda koko konsernin etu ottaen huomioon, mitä julkisista hankinnoista on säädetty. Yhteisöjen on pyrittävä järjestämään hankintatoimensa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- sekä sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen. Yhteisöjen on kohdeltava kilpailutukseen osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti (liike- ym. salaisuuksista aiheutuvat rajoitukset huomioden) ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Mikäli yhteisö on hankintalainsäädännön tarkoittama hankintayksikkö, sen tulee noudattaa hankinnoissaan hankintalainsäädäntöä. Mikäli hankintayksikkö on hankintalainsäädännön tarkoittama sidosyksikkö, sen tulee huolehtia siitä, että se ei menetä sidosyksikköasemaa ilman

konsernijohtolle annettua etukäteistietoa asiasta, jotta konsernijohto voi tarvittaessa esittää kantansa asiaan.

10.2. Maksuliikenne ja konsernitili

Sastamalan kaupunkikonsernilla on käytössään kaupungin hallinnoima konsernitili, jonka avulla turvataan konsernin maksuvalmiutta. Kaupunginhallitus päättää konsernitiliin liitettävistä yksikkötileistä ja niiden limiiteistä tytäryhteisöjen esitysten pohjalta. Kaupungin ja tiliin liittyvien yhteisöjen välillä tehdään sopimukset tilin sisäisistä veloitus- ja hyvityskoroista sekä luottolimiiteistä.

Konsernihallinto kilpailuttaa konsernitiliin liittyvät maksuliikenne- ja rahahuoltopalvelut. Konsernin maksuliikenteen tulee pääsääntöisesti tapahtua kaupungin konsernitilijärjestelmän sisällä. Tämän tavoitteena on hyödyntää ja maksimoida koko konsernin volyymietuja sekä saapuvassa että lähtevässä maksuliikenteessä sekä muissa pankkipalveluissa.

Sastamalan kaupungin konsernitiliin liittyvänä yhteyshenkilönä on talousjohtaja.

10.3. Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet

Kaupunginvaltuusto linjaa kaupungin rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteet. Periaatteita noudatetaan soveltuvien osin myös tytäryhteisöissä.

Kaupunki voi tapauskohtaisesti valtuuston erillisellä päätöksellä sijoittaa varojaan konsernin päämääriä tukeviin tehtäviin ja antaa takauksen tai muun vakuuden tytäryhteisölle tällaisiin kohteisiin. Tytäryhteisöjen vieraan pääoman korkomenojen minimoimiseksi voidaan kaupungin omavelkaisen takauksen myöntämistä harkita, mikäli se nähdään EU:n valtioneuvoston päätöksen, kuntalain, kaupungin kokonaisriskin tai omistajapoliittisten linjausten lähtökohdista mahdolliseksi ja perustelluksi.

10.4. Henkilöstöpolitiikka

Kaupunkikonsernissa noudatetaan kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita ja tavoitteita. Kaupunkikonsernin tytäryhteisön henkilöstöpolitiikan tulee siten olla peruslinjoiltaan kaupungin strategian ja henkilöstöpolitiikan mukaista. Tytäryhteisöissä ei kuitenkaan noudateta kaupungin irtisanomisperiaatteita.

Henkilöstön rekrytoinnissa huomioidaan konsernin sisäiset työmarkkinat. Palkkauksessa pyritään konsernin sisällä samaan tasoon ottaen huomioon alalla noudatettavat sopimukset.

Koulutus- ja henkilöstöpalveluiden järjestämisessä tehdään yhteistyötä.

Tytäryhteisöjen henkilöstön eläketurva pyritään ensisijaisesti järjestämään kunnallisen eläkelain säännösten mukaisesti.

Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu ja tytäryhtiön etu muuta edellytä.

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto koordinoi konsernin henkilöstöpolitiikkaa. Kaupungin henkilöstöpolitiikkaan liittyvänä yhteyshenkilönä toimii henkilöstö- ja lakiasiainjohtaja.

10.5. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupunginvaltuusto määrittelee Sastamalan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kaupunginhallitus antaa tarkemmat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet. Samoja periaatteita noudatetaan soveltuvin osin tytäryhteisöjen toiminnassa.

Riskienkartoitus ja vakuutusten kilpailuttaminen valmistellaan kaupungin ja konserniyhtiöiden yhteistyönä.

Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Erityisesti hallituksen on kiinnitettävä huomiota ulkoisten ja sisäisten riskien hallintaan sekä annettava tästä kattava selostus toiminta- tai vuosikertomuksessa.

Kaupunginhallitus voi antaa ohjeita tytäryhteisöille yhtenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Konsernihallinto konsultoi tarvittaessa tytäryhteisöjä riskienhallintaan ja vakuuttamiseen liittyvissä asioissa.

Yhtiöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

Lisäksi tytäryhteisöjen tulee huolehtia tietoturvasta, kyberturvallisuudesta, tietosuojasta ja toiminnan jatkuvuudesta kaupungin konsernitaseisten ohjeiden mukaisesti. Merkittävistä tie-

toturva- ja kyberturvallisuuspoikkeamista on ilmoitettava viipymättä konsernijohtolle. Konserniyhteisöjen tulee tunnistaa toimintaansa liittyvät huoltovarmuus- ja turvallisuusriskit sekä varmistaa kriittisten toimintojen jatkuvuus kaikissa olosuhteissa.

10.6. Valmiussuunnittelu ja varautuminen

Tytäryhteisöjen tulee varautua normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin omilla valmiussuunnitelmillaan, jotka tulee yhteensovittaa kaupunkikonsernin muiden valmiussuunnitelmien kanssa. Tytäryhteisöjen valmiussuunnitelmat tulee toimittaa konsernijohtolle ja niiden tulee olla kaupungin häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmän käytettävissä.

11. TIEDOTTAMINEN JA TIETOJEN ANTAMINEN

Konserniohjetta ja sen perusteella annettavia toimintatapaohjeita koskevasta tiedottamisesta konserniin kuuluville yhteisöille vastaavat osaltaan kaupunginhallitus sekä konserni- ja elinvoimajaosto.

Tytäryhteisöjen toiminnasta on tiedotettava kaupunkilaisille. Kuntalain 29 pykälän mukaisesti kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kaupungin tulee antaa riittävästi tietoja kaupungin järjestämistä palveluista, taloudesta, kaupungin valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kaupungin on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Kuntalain 83 pykälän mukaisesti luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan konsernijohtoon hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tytäryhteisöjen tiedottamisesta vastaa toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä henkilö. Tarvittaessa myös kaupunki voi tiedottaa asukkailleen tytäryhteisöjen toiminnasta. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tule huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Viestinnän on oltava avointa, aktiivista ja julkisuuslain mukaista. Viestinnässä on otettava huomioon yhteisöjen erilainen oikeudellinen asema, toiminnan luonne ja kilpailutilanne markkinoilla, mikä saattaa vaikuttaa tiedottamisen laajuuteen ja ajoitukseen. Kaupunkikonsernin viestinnässä noudatetaan avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita.

Yhteisöjen tulee toimittaa Sastamalan kaupunginhallitukselle, konserni- ja elinvoimajaostolle, kaupunginjohtajalle ja sisäiselle tarkastukselle näiden pyytämät tiedot ja asiakirjat yhteisön toiminnasta, jos tämä tieto on tarpeen konsernin kokonaisedun arvioimiseksi tai muusta perustellusta syystä, huomioiden kuitenkin lainsäädännössä asetetut pakottavat säännökset.

Yhteisöjen tulee itse todeta ja ilmoittaa, mitkä konsernijohtolle lähetetyistä materiaaleista sisältävät liikesalaisuuksia tai ovat muulla perusteella salassa pidettäviä. Muuten materiaalit ovat julkisia.

12. VAITIOLOVELVOLLISUUS JA ASIAKIRJAJULKISUUS

Osakeyhtiöissä noudatetaan osakeyhtiölakia. Yhtiön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernijohtoon kuuluva (mukaan lukien asianomaiset luottamushenkilöt) tai muu kaupungin viranhaltija tai työntekijä ei saa paljastaa ulkopuoliselle yhteisön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Yhteisössä saatua salassa pidettävää tietoa ei saa käyttää yhtiön tai kolmannen osapuolen vahingoksi tai hyödyksi kaupungin muussa päätöksenteossa.

Yhteisön kaupungille toimittamien asiakirjojen julkisuus määräytyy viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla. Mikäli kaupungille toimitetut asiakirjat sisältävät tämän niin sanotun julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä tietoja, yhteisön on selvästi merkittävä asiakirjoihin salassapito sekä sen julkisuuslain mukainen peruste. Julkisuuslain mukaan asiakirjan julkisuutta koskevan asian päättää kuitenkin se viranomainen, jolle asiakirja on toimitettu.

13. VERKOSTOYHTEISTYÖ

Kaupungin edunvalvonnan kannalta merkityksellisiä ovat myös yhdistykset, muut yhteisöt ja säätiöt, joissa kaupungilla ei ole määräysvaltaa, mutta joiden seurantarve perustuu kaupungin osakkuuteen, jäsenyyteen, sopimukseen, taloudelliseen sitoumukseen, palveluun tai muuhun yhteistyöhön.

Myös kuntien välinen yhteistyö eri muodoissaan, muun muassa erilaiset yhteiset projektit ja viranomaisyhteistyö, on seurannan kohteena.

Verkostoyhteistyötä ja siihen liittyvää taloutta hoidetaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.

14. OHJEIDEN VOIMAANTULO

Nämä ohjeet käsittelee ja hyväksyy Sastamalan kaupunginvaltuusto. Ohjeet tulevat voimaan 1.1.2027 lukien ja ovat voimassa toistaiseksi.

Kukin tytäryhtiö hyväksyy ohjeet itseään sitoviksi hallituksessa mahdollisimman pikaisesti ja sen jälkeen viimeistään seuraavassa varsinaisessa yhtiökokouksessa.